

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

Mbunge Ya Muthu

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 1 - 919852 - 58 - 1

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. BOX 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(Missão de Literatura Evangélica financiada por donativos)

(Reg. No. 1961/001798/08)

Mbunge Ya Muthu

**YNZO YA SUKU NI OLO HAMUE LIHIA LIA NDIABU
(1 Njau 3:4-20)**

Mukanda uno ka wa whe oko. Sitete wamonekele mu tumbu lia Farançã mu makunhi avali azihama za mivu momo wa nihine vinduliso ku mundu winzi. Wezi kuweza ufelelo ku vamue vathu venzi na venzi, nono suku nendi ezi kutala mundu winzi wezi kumona nzualala ya suñama lia sili yavo na kuhana felelo liavo, na kuhasa kutambula zimbunge zihe na spirituu.

Olomuni a ha utanga mukanda uno sueka sambu na visoka viave momo uno wakua mukumilava mu simbu liose sikhale umukua sikungulila sa salili olo nga hamue kuavandele ku simue, hamue umukua tavo kua yesu hamue kuesi na tavo wa kua ukasange vumbi kua suku momo yiye ahasa kutala mbunge ya muthu.

Ndiabu momo yiye yise ya mambo, heka yiye soba ya misasi yiye suku ya mivu zino. Yiye mukua kulihingulula mungelo wa site momo yiye ka mungelo wa site oko, momo vamue vezi kusoka hamue momo siuka simue ezi kuzinda mukulifanyekesa nendi limukienu na ziprofeta za mambo ku matangua ano kuali valongesi vakuamambo. Vani vakulilumba ku ziropeta za Kristu ku ka simuke momo yiye ndiabu ahasa kulihingulula mungelo wa site. (2 Korindu 11:13-14). Ndiabu wazikisa unoño wa vamue kavatavele. (Ku sali na ulamba wa yovo Yesu Kristu). (2 Korindu 4:4). Ndiabu momo ovo vose unoño wavo wazikuia, olo hamue vasakaleli mu kuenda mu nzila yituala ku uhiso, ku winzi wa vano meso avo azikiwi na ku vatuala mu sisanga sa tuhia. Kwa suku vanafi, vahasukile kua suku ya mivu zino. (Efesu 2:2). "Momo suku hi na monendi wanzile phala ku visa vilingo via ndiabu." (1 Njau 3:8). "Lihanienu kua Suku, olomuni lipamenenienu phala Ndiabu akamitine yukienyu kua Suku nendi akamiyuke. (Tiagu 4:7,8).

Mukutanga uno mukanda usofionona vimue viuma vimeso via zimbunge zenu mua kuvimona. Helekienu muti zimbunge zenu zasufama ni muali namuahi. Nga muali sili na uvi hingulukienu khuaienu na sambu kua Yesu, kamuviki kulisueka; momo etu katuhasi kusuekesa sili yetu ku meso a Suku. "Momo nga tuamba tuti katusi sili tuakulikusa itue vene." "Hamue itue vene katuesi na sunga." (1 Njau 1:8-10). Uyovo wave lifelele tehu kua Suku. Mokonda manyinga a Yesu Kristu monendi a tu yelesa sili yose.

Tavo lienu liali kua Suku, ni liali kua Ndiabu. Mu vahika va sili ou hamue mutupanga tua Suku. Nga tuatala sili ya tambula mienyo zetu, ka tu hasi ku hewa phindu lino, sitete lomba kua Suku phala uyovo kwa Yesu Kristu. Momo Yesu wanzile mu kwana, na kuyovola vani va ka zimbala na va kwa sili na kuvamduisa meso vamue kavesi, kumona na kwenda mu misisi, hamue na kumona zimue misisi tuali nazo yiye wanzile mu ku tunihina zikhono za ndiyelo. Yesu wanzile phala kutuhulula ku zikhono za sili ya Ndiabu. Olomuni omo tuali na sambu na uyovo wa sili yetu. Momo wali ku uhehi na Suku siviula, momo yiye ahaleki vilinga vietu via ku mahenga olomuni na visoka vietu viose katuhasi ku visuekesa, vilinga vietu viume ku meso a Suku hamue na yitue vene ayuni "alingile matue ka kavile? Ayuni alingile meso ka kamuene." (Samu 94:9). "Mokonda meso endi ali mu nzila ya vamue, momo yiye ahasa ku mona viose. Ka kuesi misisi olo hamue vi wuisi via kufa. Ko ko va kua sili va hasa kulisueka." (Jo 34:21-22). Momo yiye meso endi a hasa kumona viose vi hita mu tumbu lino hi na kulileka zikhono zimue ku vovo vose mbunge zavo za sufama kumuheka nendi." (2 Mihindu za zisova 16:9). "Wavinduluka yowo misaku zendi za huluka momo, wavamba sili, wavinduluka muyala umue nana Suku kasangele viamba vimue, omo lia spiritu kesi na sikuso." (Samu 32:1-5). Tanga heka (Samu 51) mukonda nana Yesu hanzi akutambeka kate lino "Kuayienu kuame enu vose muanemeua mua kuikiwa hi na ku minyokhesa." (Mateu 11:28).

SIMAZI SITETE

Ku simueso sino sitete sali mosi ya mutue, sifanyekesa, mbunge ya vathu mua tunga vimue viuma vinzi na vinzi vi tulekasa hamue ku tuzimbuila phiko yose ya sili yali ku mbunge ya muthu momo mbunge yinzo, na silili sa sali setu. Mu kanua ka profeta Jeremiya hi Suku akambe hati “mbunge simue sikuso salanda ku viume viose katuhaleki” umue yilie ayizivi? (Jeremiya 17:9). Momo Yesu wa yilungisa hati: “mukonda mukati ka mbunge ya vathu muezzi kuvula visoka via vi ha naño: undumbo, uwaya, ungalo, ukhava, Pati, uvi mambo, kalinanze, luimbi, kasemununa, phindiso na kuliyeke. Viuma vino viose via viha viali mukati na ku vihisa muthu. (Marku 7:21-23).

1. Pavau – momo uwa wendi mundu winzi va usola, mu mbunge ya muthu walifanya na kalinanze. Lucifere, wakhele mungelo wa site na ulamba wa Suku mokonda lia kalinanze a kalihandunune hi ku lilumba mukua khole kua suku, ndiabu satana. (Yizaya 14:8-17; Ezekeyele 28:12-17).

Mu siteke simue muene muezzi kunzila kalinanze, a ku ko kali na ziphiko zinzi. A vamue mukonda lia ukhasi, avamue mukonda lia kulilonga kunene valinako, avamue mukulizika uzalo unene momo kauesi kavumbi na sonyi mu kulizika tufanyekesa tua ku matue, na manengo na zinela, momo vinzi na vinzi viasoñonoka ku mukanda wa. (Yazaya 3:17-24). A vamue kalinanze kavu ka kuhinga mu maziko avo na viano viavo, na vihemo viose vinzi na vinzi. Hi vakalave na kulumba vati Suku vezi kulua na vaka kalinanze, vezi kuhana sali ku va ka kuhomboka. (Petulu 5:50. “Suku katavi kalinanze, na ulazi.” (Visima 8:13). Momo kalinanze katuala ku limue lamba linene. (visima 16:18).

2. KHOMBO YASUTU – khombo yino simue simuna sali na vumba lia viha momo lia so lifanyekesa luimbi wa muzimba: uthulumbi, umdumbu, uwaya, Pati, ku mivu zino sili yaso yali wezenena heka, ku mivu zino tutumbula tuti mivu za kuziva

1. MBUNGE YA MUKUA SILI

kunene hamue za unoño vinzi, avamue mbimbi ya Yesu kuva kalameka hi phala vakhala natavu olo momo a kamba ku makunyi avali ku zihama, momo a kambe hati ku matangua a kusuka a kuia akalifanye naño Sandoma na Gomora spiritu ya matangua ano hamue tuti ya unoño kayesi tuhu ku vayala hamue na vakhetu, momo ya kovala mu amue manzo a va ka felelo kua Yesu, mu viumue vikunguluila via valongesi ku tanga nakusoneka via lifanya naño mbutu yimue vatumbi se zisonyi mukonda lia zikhono za ndiabu, na kuzimbunge za vathu vamue ku muzimba mukonda lia vikunguluila viumue vinzi naño vitutu via vinzumbia nzumbia vinene, na visoneko via ukhuta wose na vituto via vinzumbia nzumbia vitoko na viumue vikwo navio, momo suku a tumbula vini viose hati sili, momo matangua ano kuavo va vitambeka veti unoño wauhe. Vakenze venzi na venzi vakukengelesa viume viume venzi vakumona nu vituto via vinzumbia nzumbia na ku tangua zimue mikanda za kuzizita, hi kuphala avasangi simue sihuinyo sinene na zisonyi, na sikhulumina vayala na vakhetu vakavisoneko vino valilumbi naño vani kavezi kufa mukonda ku mivu zino, mu manzo amue a vizomba, ezi kulilumba manzo a pati vaka ufelelo unene kua Suku naño tuti, zuze (Uvandekelo 39) hamue na vakwo vamue valilumbi vifiko vietu phala kulandula. Mukuli yuni Zulu mukua thathi yinzi mukua luali, wezi kuziha vayala na vakhetu vakapati olo nga phala kulonga zikolino momo vamanbe veti ziko lia kuziva kunene, mukonda kuziva kuaso hi ku katutuale kuviamba ku meso a Suku momo Suku yiye atuzimbuile mukonda lia pati phala katuhemi, tuafanya kutina vilinga viaso olomuni sili yose muthu alumba yahukanga lia muzimba, amuni yose alumbi pati liaso ali lumbila ku muzimba wendi hamue momo kamuzivi muti muzimba veno tumbele ya Spiritu Yizila yali nenu kua suku kayienuvene oko? (1 Korindu 6:18-19). "Mose ohwo ahumuni tumbele ya Suku, Suku nendi wa ku kamuhumuna, mukonda tumbele ya Suku yinovene yizila." (1 Korindu 3:17).

3. NGULU – Ngulu simue simuna situfanyekesa sili ya ukholouili na litafu, momo yiyo yilia kulia kose asangi vikhale via viha amue via waha mukonda liaso mbunge yimue yali na sili

Yitava viose viumue via sili olo mbimbi za viha, hamue, na vifanyekeso via pati, hamue na m ikanda zimue zilongesa pati mukonda muzimba va kaulumba Tembele ya kufelela Suku, ku kauhephuisse na kulia kua viha na vifa via sili naño: ku sipha na kufenya makanya, hamue viphanana na umue usaphuete ukwo mukonda matangua ano vayala na vakhetu sihue sa makanya vasilandesi. Suku mu siviula sendi a hasa kutusununa vose vali mu lamba liaso lia makanya momo vali vahika va Ndiabu mukonda matangua ano venzi va kua felelo mu tembele kavesi kusipha, mukonda kavezihika zimue zikhono za kuvisa mizimba zavo na viume valifanya naño muango utoma mukonda lia makanya sunga liene muzimba tembele ya Suku – ka muhaleki – momo Paulu hati – eno mu tembele ya Suku Spiritu Yizila yali muenu? Ose ohwo aihumuni tembele, Suku nendi wakukamu humuna. (1 Cor. 3:16,17; 6:18,19).

Suku kasolele mu kalitafu, tulia phala ku khala na muenyo, ka muenyo oko phala kulia. Nzala yihua na kulia kua waha, amuni litafu uti veza heka, veza heka, veza heka.

Luimbi ka vezi kuhua momo kusitumino sa mikanda sa ukamba ukulu, mukalitafu na kholovili va fanya na ku vasa mavunga. (Simbi ya mbali 21:18-21). “Mukua litafu na kholuinli nzila yavo ukhukhunyō. Umonya unene ukengesa hamue umesa vizalo via vola kamba lia mukua litafu amuesa zisony kua yise.” (Visima 23:21; 28:7). Tuzimbulukienu yuni khuasi akakala na litafu na ukholovili momo mukufa kuendi uakaya mu sisanga sa tuhia wakahetula meso endi kuiva misongo na lamba viumue viuma vini vinyu yilumba tua vihaleka momo kavitambi khuvilombolola olo Suku mu mbimbi yendi ati, ose awo kholuili kesi kuia mu ulamba vendi mukonda ose ali na tenda lia kulumba ukholui na ose mu kaku sumbisa ukholui vose ku meso a Suku vali na viamba momo endi ati. “Kakeli ka yuni mu ka kulivula mu kamene phala ku tingisa ukholui.” (Yizaya 5:2). “Kakeli kayuni ose mu ka kuhana ukholui ku kamba liendi yve mu ka kuia hu tenda liave hi hu munuisi.” (Habakuki 2:15). “Kuvizomba vienu kuali tuselo, menda, milolo na vinyu, kamuzimbuluki viinga via ñana, hamue ka musoki vilinga via

mavoko endi.” (Yizaya 5:12). “Kukalue mukonda lia kasemununa ka va kakulava vimazi, hamue ka vakuapati, ufanyekeso ua vayala hamue vakhetu, va kuakuiva, va kua uvi wa zimbunge va ka ukholuivili, va kua minako va kua kuyombolala vose vano kavesi ku kahinga ulamba va ñana.” (1 Korindu 6:9-10).

Sili ya muthu kumuzimba kaizimbua yino: Pati, uvi wa mbunge, sikhulumina, kusambela vimazi, wanga, kuzemba, visaki, zingunda, thathi, kahandu, uvulumune, kaphiangiliso, zimbulu, ungalu, ukholuili, litafu na vimue via lifanya na vino; ose owo ali kumbandu ya viuma vino kesi kuia akamona ulamba wa Suku. (Ngalasiya 5:19-21). “Hi kamuni vinyu mukonda liali na misongo za lamba li sulisienu na Spiritu Yizila.” (Efesu 5:18).

Yesu wakatukile akakololoke ati, ose yuni ali na yipwi: “Mose owo ali na yipui, eyie kuami, anue.” (Njau 7:37-38). “Eno vose muali na y ipwi, kuaienu ku meva, eno vose kamuesi vitali kuaienu, musumbe phala mulie hi kuaienu sumbienu se vitali se nzongo ya vinyu na uvele.” (Yizaya 55:1). “Ose yuni ananui meva ami namuha kesi kukeka heka yipwi mokonda meva ami yime nakumuha akukakhala naño yiye sima lia meva akafukule ku muenyo wa mivu zose.” (Njau 4:14).

4. MBEU – Mbeu yfanyekesa, umonya na wanga. Kukamba felelo lia lifanya na wanga “momo muhia wa simonya ungalu mukonda mavoko endi ka atavi kulima.” (Visima 21:25-26). Yosua wakaviela ku vathu vakua Israeli: “Kamulilumbi mu vi monya via kulima” momo vamue vathu venzi vule ku mienyo zavo vimonya kalimukile muku tambula viuma vime kua Suku Yesu ati: “Likehesienu momo lia ku liakukovela mu sikolo sitoko.” (Luka 13:24). Ose owo akengi asanga “vule ku matangua a njau sipapatesi kate kasimbueli vakulua na uñana wa mulu, hi n ga va kuazikhono vaukuate.” (Mateu 11:12).

Momo umonya wakutambula uyovo na kukhala ukhete ku muenyo zetu uzimbafesa. Olomuni umonya kautualesi ulombelo uetu kua Suku nakutambula vime viuma atusikile naño umue ukhuasi kumeso endi momo umonya utuala ku lamba na

kakhambu. Momo suku yiye watuha pameso, na kuhana ku lino tangua zimbunge zetu kuendi, mukonda ndiabu nga tuasola kulumba vose vimue ati kulumbi nenge lela khela, hamue simue simongo sikowo, hi kasezi kuyuka, nga walevela muene omo wakuya ukafe se uyovo wa Kristu Suku ati: "Nga lino ueva mbimbi, kamukaluhisi zimbunge zeno." (Hebreu 3:7,8). Vakuti vazimbali se uyovo mukondo lia kunengelela kukhela hamue tangua likowo hanzi tangua liaso kaliheti, momo tangua lia khela ka lienu oko.

Sivala sambeu – vimbanda via mu Africa du Sul vavisola sinene omo lia kulumba mana a wanga sali naño sihiko simue sa wanga momo yali sili ku meso a Suku uafanya nga kulifelela Suku ya muenyu, khambe musilungutu sa zimbunge mu makuvinza, mumisongo, na mu kufa, vino Suku vezi kukololoka phala yive kulomba kuendi yiye a hasa viose momo yiye walitavela phala ku tukuasa kulifeleli ku lifumu wa waha hamue wa viha, vimako via muthu awaha nana avihaleka. (Samu 37:23). "Olo ku thunda, olo mungela, olo mupaposoko, muiyia kalinemeso so kua Suku." (Samu 75:5,6). Suku waka hana vitumino ku va Isaraeli, ati: hu kati kueno kahakali umue atuala monaendi wamuyala mba wa mukhetu ku tuhia hamue ku zimgombo, ku mahamba, ku visola, ku wanga, ku vimbanda, ku vakakutaha mu kulinga vihiko na kuhula vafu: momo ose yuni alingi vino viuma, mukua sili ku meso a nana: (Simbiyambali 18:10-12). "Zombua na zinganga na vakapati na va ka ungalalo na va kua zisantu na ovo vasola mambo va kuia va kasale hukanga." (Usolokelo 22:15). "Ka muka hingulukile ku va kakutaha na vimbanda, kamulisaphuise navo: momo ame yime nana Suku yeno." (Vizila 19:31). "Momonga vanambi vati: tahienu ose owo ali na spiritu ya unzimu hamue vose vali keleteti. Na kulisuma ku mazo na kulinoñonuesa, sunga mundu vinzi kavezi kuia ukatinine kua Suku yavo? Sunga va ka muenyu vahula vafu? "Momo lia simbi na mhangi omophala ku vielelela vino viuma mu mbimbi yno kavesi kuia vakanone mungelo." (Yizaya 8:19-20).

Simbu wa kutanga mukanda uno Suku wali mukuviela nave

wa kutambeka, hingulukienu na sili yeno hanienu mienyu zenu kuendi, mukonda spiritu ya mbeu yali nenu omo ya kuamba iti nenga tangua likwo phala mukuante kayula. Yiye a hasa kusulisa zimbunge zenu na oma na viuma vialifanya naño vihulo vino: makamba ami akuviela na muahi, mundu ose me, nga natava Kristu? Na muahi nakuia mukuhema, se ame sezi ku sina vizomba ame siyi ku vinema hamue na vimue vizomba via mundu? Mukonda lia kutala ku humue ukuasi katuvali wa Kristu na viphata viendi via mbembua na sisola mu ulamba vendi na ukhembu wa muenyu ka uhui wali na sangulukilo, meteka ku tala vimue viuma vini wakusa nevi viaku zimbala nga wasola kutumina uti Kristu akovele mu mbunge yave ku muheka oma wa mukuenu na kufa wa kuminegelela mu misisi za ndiabu. Olomuni Kristu wanzile phala kuhulula vose vali mu oma wa kufa momo vali vahika va muenyu . (Hebreu 2:14,15). Momo spiritu ya unene ya zikila, zimbunge zenu zakaluha naño sivala sambeu.

5. YINGUE – Sinuna simue salanda kutema momo kulizemba na thati na sikulumina vino viali mu mbunge ya muthu hamue vitualesa mu umue ungalo ufika kusukesa sikulumina mu mbunge ku songo liaso thati. Safanya ku tava na mbunge yave, hi lombu kua Yesu phala kukufutikila. “Asa vifiko via ungalo na thati, asa vilingo vimue via uvi.” (Samu 37:8). “Thati ymuesa uvi walanda umue yilie ahasa kuvutula zimbulu?” (Visima 27:4). “Momo thati yazeka ukati ka viova nona thati ku mbunge yave.” (Muzimbuli 11:10). Amuni asaenu viose alo naño: “Thati uvezi wa ungalo uvi wa zimbunge na zimbimbi zahenga mu makanua enu.” (Kolusu 3:8).

Mundu winzi vezi kufika kunua phala kutulumuisa thati. Kavahaleki vati vinyu umue uvezi unene uzila wali na thati na uluezo naño mavuta.” (Simbi yambali 32:33). Zimbunge zimue zasula na sili. Kalihelela kasosa kali tuhu kua Suku. Yesu ati ukasola vakuakhole Suku vasikile ati na kuka mifutikila sili yenu nga mua futikila vose ovo vali na sili kuetu. Spiritu ya kuyombolola, sili ku meso a Suku, sitemene sa kuhitisa manyinga na zingunda za limbambela ku zimbunge za vathu.

6. NYOKA – Yakusile Eva mu si sengo sa Edene kumuanyinga ukamba na sisola sakele ukati ka Suku na muthu. Satana mungelo wa ungalo wakele na zimbulo za Adan na Eva, momo wamuene omo vakhele ku ukhembo na ulamba na kulinunga kuambote na Suku kulitanda hu silili sa mungelo Lucifere vamukongele ukanga mukonda lia zimbulo, satana akasoke ku humuna sisola simue na ukamba na ñana, olomuni akahase, momo zimbulo za undiabu na sikhulumina ku mbunge ya muthu sezi kumuanyinga ukhembo ku zimbunge za vamue, mukonda lia kutala vani vamue vali ukhete na kavumbi. “Momo zimbula zikalu ñano mbila.” (Kaselo ka Salomau 8:6). Zimbunge za vamue muhia wavo kumuanyinga va kuavo, omo muhia waso utuala ku ungalo uzila asino sezi kumoneka ukati ka sisakanyi ukati ka vakua kambala hamue na huvizengo vikwo va muenyu vinu vitambeka ukhukhunyuni na thati ka yihwi. Momo na vaka vilinga via ufelelo na vaka longeso na zipostolo kavesi kule na zimbulo zino amuni limukienu, momo sulisienu zimbunge zeno na spiritu izila. Mukonda kamuka soke muti Suku wasola umue yuni ayowo lowo, visoka viaso vivisa utumiso wave ku meso a ñana.

7. MUSONDO – Ufanyekesa sili ya kumina na: “Sisola sa vitali momo musinga wa uvi ose koweya.” (1 Timoteu 6:10). Mu sifuti hamue mutumbo lia Congo muali yimue phiko ya misondo yezi, kulia vinzini ilia zihama na zihama kati ya thuika hi hazifi, muthu amina kasoli kuzikula mavoko endi phala ku kukuasa zikhukhunyuni na vaka lamba linene, momo ayivo mu zinzila za waha hamue zaviha va sola kulisuekela ukhuasi wavo muno mu tumbo phala kututamba sinene Yesu yiye hati: “Kamuka lisuekele ukhuasi hano osi hali zipese na kalawe viezi ku visa na zikhava zituya manzo nakuiva olomuni lisuekelienuni ukhuasi molu amuni olo zipese alo kalawe, na zikhava kazesi ku uhuya manzo nakuiva; momo amuni muali ukhuasi uenu nazimbunge zenu kuenekeko zakukhala. (Mateu 6:19-21). Aca na mukhetu wendi vakafa mukonda lia sisola sa ulu na palata uzalu na matali a waha. (Yosua 7). Yunda Isikariote ndonge ya Yesu hi kulinyienga. Omo sisola sa vitali akahakule ñana longesi momo vitali viuvo kavia vihile, saviha

sisola simue sinene sa vitali sali ku mbunge ya muthu soko na soko lia vayala na vakhetu, khanda ya maziko enzi na enzi ahumuki mukonda lia sino sisola sa vitali, momo vali na luimbi unene wa kukhenga ukhuasi, mu manzo a tupote, maluhisi a tuvalo, zipoteko za kuasa ndundu vinzi vino; luimbi wakukhala khuasi se kukalakala utuala mu kuiva omo kuiya viamba na ungalo, momo sisola sa vitali na ukolototo simuesa ukamba unene hamue naño sisola sa lifumu wa zikhono za situmino, phala kutumina vakueno, hamue zikhono za vitali phala kukoteka zikukhunyu hamue zikhono za kuliwahesa phala kutumina mu simue sikunguluila sa va kua Yesu, mukonda yiye Suku wezi ku naka ose yuni anambe ati ñu mukua sikunguluila, amuni kesi sikunguluila sa sunga. (Marku 9:38). Yesu ati: “Limukienu lisuekienu mukonda lia ukolototo momo kuhata kunene kakuhani muenyu.” (Luka 12:15). Sisima sa khuasi ya malazi siti; “Kuhinga kwa umue muyala khuasi kunihisa zindunzi zinene za ukhuasi muyala waso kulikomoka uheka vendi ati: vike na kulumba? nakuhumuna kila yami hi momo ñutungue yenene phala ñukungulule vini viose hi ñuti: a sivule same sambuka momo nahasa kukungizika makulia enzi na enzi phala mivu zinzi momo nyokha alia, anua. Olomuni Suku ati: Wasaluka Nakuka lombamba usiki uno sivule save nambo aviny walunga kua hi me via kuia? “Salifanya na yuni akungiziki ukhuasi vinzi kua Suku ka khuasi oko.” (Luka 12:16-21). “Momo sikuasa na muahi muthu azuka osi ose hayeli muenyu vendi?” (Marku 8:36). “Kamu kalisueke na miunyu zenu, hamue muti vike me tuakukalia hamue vike me tuakukazika mizimba zetu... sitete wanienu uñana wa Suku avini viose vakukaminezenena... momo a muni muali ukhuasi venu na zimbunge zenu kuene koko zakukakhala.” (Luka 12:22-34).

8. SATANA – Yise ya vose vaka umbangi wa mambo na vaka ku linga sili yiye ndiabu azeka mu mbunge; Yesu ati: “Enu muali na yiso yenu ndiabu muasola kulumba muhia wa yiso; momo ungalo uendi katu mu kuvendeka, ka kasolele sinhingi, mukonda kesi sinhenge nga asoli mambo aviela lumue momo wali yise ya mambo.” (Njau 8:44). Mambo kua Suku ka esi

atoko ose anakana heka anene. Kuali mambo akuviela akusoneka na akulumba. Vikuata kumeso vali naño va kua mambo, momo vuvo va kua kuliwahesa mu sunga liene ka vako. Olomuni Suku kahasi kukusa, nave mu kua felelo asa mambo. (Titu 1:2). “Nga tuamba tuti tuali kumu heka nendi, amuni hatuendi mu nuisisi tualikusa, momo katuesi na Sunga.” (1 Njau 1;6). “Zimbua, na zinganga, vakua pati, na vamue vali na sisola sa mambo va ku kasala hukanga.” (Usoelokelo 22:15). “Umbangi wa mambo Suku ka usoli olo mambo kawasoli.” (Visima 6:16-19).

9. TETEMWA – Ituzembuila silungi, sose sali na muthu a hamue silekesa kunakana kasehulula na kutema na sunga liene kufa momo mu kupama kua sili na kulizilika. Sali naño simue silunzi sahinguluka saviha, momo kasiasi kuhisa vilingo vimue mukonda hamue itulumuka hamue itemanana isuma simbo lia kufutikila iloloka simbo yambele kusuma. Simue simongo tuafikisa na sitamba sini sali humakala momo kayesi heka kalevo mukonda lia kuhinguluka kuayo hana matue ku spiritu kakuesi na longeso lia mahamba mukonda lia kaseulula ka vathu na kuviela mambo. (1 Timoteu 4:17; Hebreu 10:22).

10. LISO LIA SUKU – limona viose vihita mu mbunge, nasimue sahi silisueka ku meso endi akutononena, momo yeye aziva viose visoka viose kose via suama na vifika va mbunge musifanyekeso sino meso atuzimbuila sihanga sa muthu.

11. MILEKO ZITOKO ZA TUHIA – zalizangeleka na mbunge zifanyekesa sisola sa Suku salizenga na mbunge, yali na sili, momo Suku wazemba sili hi asola mukua sili momo ka mufikili kufa kate a hinguliki: mileko nazo zetuzimbuila manyinga a Yesu Kristu: “Mbuli ya Suku yenona sili ya mundu.”

12. MUNGELO – utuzimbuila mbimbi ya Suku momo Suku wasola kuviela na muyala hamue mukhetu va kakusa hi vasuli na sili momo ati hinguluka asienu ndyela na sisola sa Suku mu zimbunge zenu.

13. VEMBE – sifanyekesa sa Spiritu Yizila, Spiritu ya sunga yinona vitusi yhana sunga ku unganzi, momo Spiritu Yizila yali ukanga lia mbunge ya mundu ayiyoyu kaykhali ose hali sili. Momo sifanyekesa seno situmuesa uhombokelo wa zimbunge za va kua kutanga visieny mutatu veno kua ñana hi azikule zimbunge zenu phala Ndyelo na mbimbi yendi ykovele. “Hinguluka na ñana Yesu Kristu hi ukahuluke.” Momo Suku yiye aphinda na sali sendi phala kutu hulula hi ati nakuhingulula zimbunge zenu hi na kumiha zimbunge zihe hi spirituyi ye, asino sali mu sifanyekeso sa mbali.

SEFANYEKESO SA MBALI

Sifanyekeso sino silekesa mbunge yali na tavu yetava kukenga Suku mungelo wakuata siphoko, silekesa mbimbi ya Suku; “Yali na muenyo wa sunga heka yezi kutika olo naño simue siphoko sa zimemo zivali; yikovela kate kuvana sivule na spirituyi, na zingonge hi na malomba, ya wa ha phala visoka na kulombolola viuma vimaku via mbunge.” (Hebreu 4:12).

Mbimbi ya Suku yezi kuzimbulisa “Feto lia sili kufa” olomuni silomboloka siti; “Muthu wafanya kufa kamuheka hi hakuia usopheso.” (Hebreu 9:27). Sithimbu, sa mukua sili na yuni kesi ufelelo sali mu sisanga sini sihia natuhia na milengi.” (Uzolokelo 21:8).

Mungelo wa kuatele simue sikola ku kuvoko kukuavo phala kulekesa kua yuni mukua sili, ati mundu ose wa kukafa, sisola sose sinene sa muzimba uetu, na ku uzalesa kulanda na ku ulisa hi na ku wahesa – kulimuka na ukhete ose tuezii ku uha, luimbi na mohia – kambezi viose via kuia vi kafe hi na kuvola hi senzi yikavilie, olo muni sivuile na spirituyi via ku ka khala na muenyo ka vezi ku uha hi na ku ka monekela limue tangua ku mango ya ulamba wa Suku.

Ahano tuamona umue mukua sili waka vendeka kuiva mbimbi ya Suku na ku yihaka mu mbunge hi na kuyisola Spiritu Yizila yivendeka kutetema mu mbunge yinakana na sili: Site sa

2. MBUNGE YA KATA NA SILI

Suku sikovela mu tembele phala kusukisa misisi mukonda site nga sakovela misisi kazikhali muene, vimuna vinzi viezi kulekesa sili omo vihasa kutina. Enu va kua kutanga zikulienu tavo, kua Yesu momo yiye site sa mundu, na zimbunge zetu naño momo tuamona kusimazi sino. Yesu Kristu ati: “Ame ñu site sa hosi: A yuni akuñukava kesi kukenda mu misisi.” (Njau 8:12). Ka muesi ku ka hasa kukaia mu misisi mu zikhono zenu vene zali mu zimbunge zenu, hamue mu unoño veno vene, olo mu unoño veno muthu, mu simako savatuka sanyanga sa kola, simuheka sa usambelo na kuhandula site sa Suku phala kukovela, olomuni misisi zini za sili hi azitini: Momo mbezi na zithethemua zitukuasa kumona zi ola za usiki omo tangua nga lia moneka, misisi na mbezi na zithuthemua hi zi zimbala mokonda Yesu yiye site sa usopheso Yesu wakovelele mu tembele ya Suku wa vulisile vakuakusumbisa na vakua kusumba mu tembele; wandumuine zimeza za vakakulandukinya vitali na zimeza za vani vakhele nakusumbisa mavembe, na zingombe na zimbuli; wambeke kuavo ati: sasonekewa vati vakukatumbula yinzo yame vali, yinzo yakulombela, olomuni enu muayihakesa naño Panga lia kusuamena lia vingumba.” (Mateu 21:13). Momo zimbunge zenu vakazisika phala kulilumba yinzo ya Suku, tembele ya Suku, momo yiye wasola kutunga muene; sulisenu na site sa sisola na sambu, phala kuiwahesa; Yesu kanzile tuhu phala ku tu yovola ku sili yetu mazi phala kutuyovola ku zikhono za uhika wa sili. “Nga mona akuyovoli, sungaliene wali na uyovo.” (Njau 8:36).

SIMAZI SATATO

Simazi sino sitolekesa sivule sa yuni anasi sungaliene sili. Olomuni ahasa kusinganyeka viose vini akakhala nakulumba, mukonda Yesu wafilile ku li kulusu, omo amona kulusu ku kavoko kua mungelo, momo mungelo utulekesa mbimbi ya Suku, yiye wakuiva mbimbi ku mbunge yendi, mukonda mbunge yendi yasula na Thathi, hi nasikulumina na mizindo za sili yini yose akalumba. Sisola sienene sa Suku sakeia na Yesu sitikinga mbunge yave, landa lia landa nga wazimbuluka Yesu

3. MBUNGE YA HOMBOKA

Kristu, mona a Suku a keia mukutambula yiye muene lamba lia sili yetu, a kalitavela yiye kufa hu silili setu. Olomuni Yesu Kristu hukumulunga, na kumuzika sizinga sa misonge na ku muvalela mavoko na malu akafe mukonda lia sili yetu na kutumisa sinene a yuni ahomboki, momo wahinguluka na sunga liene mbunge yendi na muenyu uendi. Nga a kutanga mbimbi ya Suku alimona yiye muene, naño mu musipeio a mona sithimbu sile akahaka na Suku na kuvaleka situmino sendi, olomuni eva sinyenge sinene; sikola mukua sili zikula mbunge yave kua Suku, na masozi mu meso na misongo, Yesu wali hu uhehi. Sisola na mbembua ya Suku yikovele mu mbunge yave, nga wavendeka kuziva uti. "Manyinga a Yesu Kristu mona endi atulumuisa yose sili yetu." (1 Njau 1:7). "Nana wali hu uhehi wa vami vose vali na zimbunge za tavuka." (Samu 34:18). Simongo simue mbimbi ya Suku yiti: yilie na kuia ungatala, kua yuni ali na ukhukhunyuni na kalihombe ka spirituu a khakha na mibimbi yami." (Yizaya 66:2). Yimuzimbuluisa ku mahenga zimbinbi za Yesu: "Pama mona ame nakufutikila viamba viave" nga atali heka ku likulusu na kuzembuluka manyinga a Yesu akatasika, avata ati Kristu wafilile mukonda lia sili yami, hi sinemo sa sili Kristu wa simbatele. Sungaliene Yesu "wakulava mauvezi na misongo zetu, vakamuvalula mukonda lietu na ku muthutha mukonda lia sili yetu. Olo liendi nana aka hanune viamba vietu viose." (Yizaya 53).

Site sa Spiritu Yizila yisulisa mbunge yendi, momo yakakhala yinakana na ukhuta amuni yayela yahinguluka Pulundundo naño mbundo mu manyinga a Yesu (Yizaya 1:18). Olomani Spiritu Yizila yihana umbangi ku spirituu yendi yiti na kukufutikila momo lia sali mualilumba mu vana va Suku. (1 Korindu 6:10,11). Mukonda lia Yesu "Tuali na yovo ku manyinga na ufutikilo wa viamba vietu mukonda lia ukhucasi wa sili yendi. (Efesu 1:7). Zuimbi uvi wa visoka ya Suku na kukhala nendi, momo yiye mu sisola sendi. Nga wali na sisola sa viuma vini via mundu, amuni sola viume vini via Suku hi nendi Suku.

Mu simazi sino hi tuahaleka vinue vimuna vilekesa sili kaviesi

heka muane mu mbunge yendi na Ndiabu, olo muni yiye mukua luimbi unene mukua kuliyomba na kutala hu nyima hi phala heka kukovela na visoka via sili. Mukonda liaso Yesu akambe ati, lavienu nakulomba, pamienu e Ndiabu a mitine.

SIMAZI SA WANA

Sino simazi silekesa yuni mukua felelo limue linene na mbembua na uvulilo na lamba lia Yesu, olomuni kesi kalinanze, hamue lowo hu kulusu lia Nana Yesu Kristu, "Momo vakamuvale la na mundu hi mundu nawo vakamuvalele kuendi." (Ngalasiya 6:14). "Yesu hu kufila hu kulusu wakambata ku muzimba vendi sili yetu yose kumavaya a lamba. Nga tuafa phala sili hi tuka hinduka phala sunga." (Petulu 2:24). Olomuni ose yuni mukua felelo linene walivalela namundu. Mukonda situmino setu, kuenda na Spiritu ka tuhasi kulandula luimbi wa muzimba. (Ngalasiya 5:16,25).

Heka mu sino simazi situlekesa mbunge yituamekesa mulongo wa vamue zinguma va ka kuata naño Yesu Kristu na ku muzula vizalo viendi. Tuamona heka mishevo zini na Thathi yose vakamulenga nazo, hi lamba linzi akevua phala ku tunihina mbembua. A yiye vakamukuama mukonda lia sili yetu. Heronde na mundu uendi vasehu luile Yesu, hene hoho vamusehulile hi nakumusuilu mate ku sihanga sendi; vamuthuthile na zikhome na malikosi vamuzulile, vamuvambe kapote kavenguluka vazingile sizinga sa misonge, vamuzikile ku mutue vendi hi vahakele tete kukuvoko kuendi kua slilo vafukamene ku meso endi hi vamulaluile, vambe vati, kumbanza ue a sekulo ya va yunda vamusuilile, mate. A ha vamutambuila tete va muthuthile nalio ku mutue hi vakamulalule vamuzulile kapote hi vamuzikile uzalo uendi vamutualele mu ku mu valela hu muti.

Vamue venzi valitumbula vati vakua felelo, na kuia mu tembele, hi na kuheta ku meza ya Suku hi na kulia na kunua avamue na kuimba tuselo tua Suku, olomuni mu vilingo viavo via viha vakuvalela heka Yesu ku kulusu tanga na tangua. "Ka ose oko

4. KUFA NA KRISTU

akuamba kuame ati, a ñana a ñana waku ka kovela mu u ñana wa molu, olomuni te yune akulumba silingo sa tata yuni ali molu.” (Mateu 7:21-27).

Mu simazi sino tuhasa kumona sivutu sa vitali, Yundase Isakariote, yuni Akundile Yesu hi na ku musumbisa mu makunyi atatu a vitali via palata; omo sisola sa vitali sakalitanda mu mbunge yiendi, sika nyumise silunzi sendi. Site, na siphaphalulu, na viuma vino viene masulali va vakalumba hi phala kukuata navio a ha vamue valele hu muti, valivanenene vizalo viendi hukati kavo nakuta wela. Momo sakafanya kumanasula sunga liose lia mbimbi ya Suku; “Vaniena eno vose uzalo wami kongieno ku vinduluka kukapote kami.” (Samu 22:18). Vakanona viose vini akakhala navio hi vakamuhewe, vati ka tua solele yuno hi phala kukhala Nana yetu. mundu ose olote kahandu kakupinda phala ku tambula malibesä a Suku, nvula na muanya. Omo va hewe kundela na kuiva situmino sa Suku to vamue venzi valumbi Suku naño phuku ya kusuama mu ola ya lamba na mizindo.

“Masulali amutuvile mu ziphati zendi na ngumba, henehoho muavulile manyinga alitingile na meva.” (Njau 19:33-37). Kolombolo lia lilile, Petulu a ka likale vimongo vitatu ku uhehi wa umue muhika, mu yimue ola wazimbulukile vimongo vitatu vini alikalale hi kulihombesa hi na kulila masozi asasa Muali yno ku mbandu ya Yesu mukonda lia mbimbi na vilingo? Hamue muali na zisonyi za kulitava sili yienu ku meso a vathu? Momo Yesu ati: “Wasiowo añutani ku meso a vathu, name heka nakukamutava ku meso a tata yuni ali molu; olomuni wosiowo alikali yime ku meso a vathu name heka nakukalikala yiye ku meso a tata yuni ali molu.” (Mateu 10:32-33).

Heka Yesu ati: “A yuni kesi kumbata kulusu liendi na kuñukava kanufanyene oko.” (Mateu 10:38). Vavinduluki vani vali na Yesu Kristo naño liwe!

Yesu yami liwe kalisuki
mukonda lia kumutuia hu
kulusu li sasa wakafila ku
viamba na sili phala uyovo
wami uno na suama kuendi
olom uni na hasa!

SIMAZI SITANO

Simazi sino silekesa mbunge yimue ya wa ha ya usandu kayesi sili yali na sali na sambu lia Suku yali na uyovo. Yali hingulula sungaliene tembele ya Suku, yinzo ya tata ya mona na Spiritu Yizila, momo Yesu Kristu a ka tusika: "Kulinga umue wañosola, alave zimbimbi zame na tata, tata wakukamusola, hi tuakukeya kuendi hi tukakhale nendi." (Njau 14:23). Suku mokonda lia Yesu Kirstu a hasa ku hana unemeso na uvinduuluiso. (Luka 1:52).

Momo mbunge sungaliene ya lihingulula tembele ya Suku. Sili yose va yikongi hukanga. Hu silili sa vimue vimuna vali na tavo kua Satana, yise ya mambo, tuamona Spiritu Yizila Spiritu ya sunga yazeka mu mbunge; a yini ya khakhala ngunza ya sili ku muzimba, amuni yalihingulula simue silili sa zimue miti zewa te hamue zimue miti zima zithondo, emienu zithondo za Spiritu, naño: sali, sambu, mbembua, kalihombe, kunenga na simbu, uwa, felelo, kulikehesa, kunengelela, na vimue via waha kua Suku na ku vathu. Olomuni thango yimue yima zithondo, yali naño mbandu ya vindela na sunga momo Yesu Kristu. Sisuekeso sa kuima zithondo ziwa, tukhalienu na Kristu hi Kristu nendi akhale netu na mbimbi zendi. (Njau 15:1-10). Te tuamona wasula na Spiritu Yizila hi na ku mupapatisa kuendi wali na zikhono nakulitanda ku muzimba na vilingo via muzimba na kuvalela muzimba ukalo wa muthu. Mu zikhono za Spiritu Yizila yihasa kutulongesa phala kuenda mu Spiritu, mukonda katuhose kuenda mu zikhono za muzimba. Olomuni te ku katunge na vini viose wakumona, hamue kuive na kutala, olo muni khala na felelo, momo felelo kua Yesu Kristu yilumba zikhono za ku tambula mundu ose omo pama

5. TEMBELE YA SUKU

kuenengelela mu kuia kua mbali kua ñana Yesu Kristu, haka zikhono, pama mu uhenyo na sugna khala mu sali sa Suku khala nendi ku mivu zose.

“Vavunduluki vakuakuyela zimbunge, hi vamone Suku.” (Mateu 5:8). Sova Ndavit, olo ku umue ukhasi walanda, na kupana kuenene hukati ka vakua khole, wakaziva kulinga ngunda yinene yakakhala ku mbunge yendi mu kulitava kua viuma viendi a kalombe ati: “Tunga muami a Suku mbunge yami yambote hinguluka muami Spiritu yasũaama.” (Samu 51:10). Kakuesi umue yuni ahasa kusuñamesa na ku yelesa mbunge yendi, te umue yuni sungaliene a hombokeli Suku, olo momo sova Ndavit a kalinga kulomba mbunge ya uhe. Suku hanzi a kunengelela phala ku hana na kulekesa vivatu via mienyo zenu. Ku tasi zilamendo ku vivozo vietu na umbangi, zimue misako na zimbimbi kazesu na sunga vino kavihasi kuhingulula zimbunge zetu na kukhala sungaliene yinzo ya Suku. Olomuni Suku wali hano phala kumikuasa kulungisa zimbunge zenu, mukonda wa ka siviela ati: “Nakukeia ñungamihe zimbunge za uhe hi ñungahase ku haka mukate spiriti ya uhe... heka ñu nga hake mu kate kenu Spiritu yami, muka hase kundela mue visimbo viami omo hi mu ka hase kulava umbangi wami.” (Ezekiyela 36:25-27). Sino sali situmino sa ukamba uhe, Suku wa u valela na manyinga a mona endi, Yesu Kristu.

Mu simazi sino tua hasa kumona mungelo wamoneka heka. Mingelo momo Suku vezi kuzituma phala kuzimbuila vani vose vasoli kukhala na muenyo kaezi kuhua, mungelo wa Suku wali hu kati ka vakua oma. (Samu 34:7; 91:11; Daniele 6:22; Mateu 2:13; 13:30; 18:10; Vilinga 5:19; 12:7-10).

Ndiabu nendi tua mu mona hu tenga ya munge, momo hanzi aly na kunenga yimue phangu hi phala kukovela heka muni mu yinzo yendi yikulu akakhala. Olomuni tulimu kieno na kulava na kulomba “momo vakua khole va vuluma ñano khosi amba kulizenga hu kati ketu na kukenga umue yuni phala kukuata.” (1 Petulu 5:8). Momo yiye hamue a hasa kulihingulula naño mungelo wa site hi nakukuasa na kulekesa vikuanha ku

vamue vakua felelo. Nga tua pama ndiabu wakutina kuetu. (Tiagu 4:7).

SIMAZI SISAMANO

Sino simazi saviha, omo silekesa yuni mukua tavu linene anasi felelo liendi. Liso likowo liazikiua, litulekesa liti watasi lini felelo linene ku viuma via mundu. Momo liso likowo lia vanduka na kumona hi na ku tonenena mundu. Kesi heka na site sa ukamba ulelema. Kesi heka na sali sa yuni amuene lamba ku likulusu naño Kristu. A lionda na vifiko, momo yiye avitambeki hi vikovela ndambu ndambu te kahasi kupama. Olo nga kavivi mbimbi ya Suku omo viose viua visiko na vifiko via mambu. Olo hanzi ezi kuia mutembele, kesi kuia mu tembele mukonda lia sisola sa Suku lowo, wakua mu tembele phala ku lisueka vamue va hase ku vata veti yuni mukua tembele, kambezi kahasa a kalilumba kamba lia mundu. Hanzi ali na visoka vivali, sitete wali kuata ukamba na mundu khanda yikowo walikusa kusola Suku. Omo thethemua yifanyekesa silunzi yakamba ndambu phala kuzima. Heka a mona kunemeua kua kulusu mukonda kalimbatele na sambu. Felelo liendi walihengesa kale ukamba unene na Suku kesi heka nawo. Wahinguluka momo kesi na kukola mu muenyo. Wazikuila nzila phala vifiko via ndiabu vikovele ndambu ndambu mukonda viakunengelela hukanga. Amuni muhia uendi kutumama navani kavesi felelo vakua mundu, hi kutina vakua felelo nasunga.

Spiritu ya Pavau yini yilekesa ikhuenze walanda yivendeka kukenga na ku kovela. A tuta ku vitu lia ukholuili hi lia sokoloka momo tangua limue ulihaka mu sizongo sa amue makamba, wakua vakakuhe zimue zineka za vinyu zini zakua mu ku hasa kuvisa felelo ku muenyu wave. Visoka via muzimba na vikuanya vihasa kuia uekha. Yiye mu simbu liaso kukhala kuendi hose vani vakua masahu a yauwaya... Sathana a hasa ku mukusa ati a vino ka viesi na sili yimue ka vilumbi simue, mukonda vino viose viali ku muzimba wa mundu ose.

6. MBUNGE YALI LAVA NA UIFIKO

Ka tulu yungi etu vene nga tueva vimue visoka via ungalo simbu vipfululuka mu zimbunge zetu naño tuzila; olomuni katuhasi ku visa phala kukovela, olo hamue kulinga zinzava zavu mu zimbunge zetu. Momo hi muku suka kuene tuamona suma saviha. Nga tuahana munyi wa theke theke kua sathana mu simbu litoko endi wakukahasa kutambula kuvoko kose hi kusongo liaso kumbata muenyo wave na Spiritu Yave mu tuhia. Suku yiye watuzimbuila na sali sose phala kutina na kusa vikuanya via ukhuenze, ka tu hemi na sili, mosi omo yililekesa kuetu. Tutinienu kua Yesu yiye ali unene. Henehoho tuhasa kumona umue muyala akuati phoko hi wakutoma mbunge, alekesa vani va ka ungalo, na kulizemba na vakua felelo kua Yesu Makanua avo asuli na kuta mbuembue, mihombo zavu kunanga naku lalula va kua felelo.

Hi mbunge yini kayilikolelele kayihasi kupama na vino vinemo hi kasimbu lia kuiva oma wa Suku, hi amba kuiva oma wa vathu. Olo walilumba muhika wa vathu, hi nakulihandununa na Suku. Momo mu ola ya vilihuine, na viphia keso, oho hene Thathi na sikhulumina viezi kukovelela mu mbunge. Nyoka yafanyekesa zimbulu zinene na kukava Teyo hi sikhulumina viose viya na kuliyomba momo vakwowo nga vakovuli hi navo a vakoveli.

Ukamba wa vitali wanyanga kukovela mu mbunge nga tuasa mu tamba uni Nana Yesu Kristu, akamba ati: "Lavienu lombienu humbu mukovela mu sifiko." (Mateu 26:41). "Omo ose yuni avindulike kukhala molu, ka ka ndumuke." (1 Kor. 10:12). "Tuluzikienu na miziko za Suku, hi sunga li hase kukhala netu, ku viose vilinga via Ndiabu." (Efesu 6:11-18).

SIMAZI SA KASAMBUALI

Simazi sino silekesa kukhala kua yimue mbunge yahenga ya muthu. Yelekesa weka umue muthu yuni kesi na tavu olo hanzi kalihanene kua Nana. Olo te mu limue sunga lia Mbimbi-zuia vakumuleka na kutala. Muthu yuni mu kua ku nemesa mbunge yendi oho Suku akulombela kumuheka nendi

7. MBUNGE YA HENGA NA KUNEMEWA

waku kaia limue lamba linene, olo walekesa zimue zikhono phala kuliwahesa.

Tuamona mu simako sa suka kuene Yesu ati: Spiritu ya Ndiabu nga yamula mu muzimba wa muthu. Yikhala mu vimue vilili via nyuma hi na kukenga, kutulum uka; ni kasangele hi hambu ati yiye muene: Nihe ñu vutukile monzo yami mo nakavula. A ha akuyuka asanga va yikhombi yalilumbilila. Omo ahasa kuia na kukungulula vani vakowo vose vakakhala, momo sambuali lia Spiritu lia lianda kuendi, hi avakoveli ahava tungi. Yuni muthu kesi naño ha tete hi walanda ku viha.” (Luka 12:24-26). “Weya hu sisima sa yimbua, yamutukila hu viluke vayo olo hamue ngulo ya lilalanga hu siphonya ya vithosi.” (2 Petulu 2:22).

Vino visoneko vituzimbuila sunga liene kukhala kua mbunge ya henga kayesi tavo. Momo sili yakovela na zikhono zose hi na kulitanda mu mbunge hi na kutunga yinzo. Spiritu yizila, vembe lini liali na kalihombe valithethemeka kusa mbunge yaso Mukonda sili, na Spiritu yizila kavhasi kutunga hamuheka. Kasitavi mbunge yimuheka kukhala tembele ya Suku na kulumba panga lia Sathana, hamue mungelo uni wali mbimbi ya Suku, olo yihasa kuvula muene na misongo. Hi nakunenga kunyima kuni hamue yuno muthu ahasa kuhinguluka. Nano mona Pródigo yuni akaso ka kuvana Ukhiasi na yise oko akaya ukhuasi wendi wakahua a kaye kulomba milimo kua umue khuasi mukonda lia nzala. Kumuha kufungula zingulo kulia kuni kua zingulo nendi kueneoko akakhala kulia (mbolota). Momo kavakakele kumuha kumue kulia. “Henehoho akahinguluka hi akambe ati: Mana ñuyie kua tata hi ñunga nbe ñuti: Nata sili kolu na kuave; momo kuñutumbuli heka uti a mona ame.” Henehoho yise kutala kuene kumutambula akamufutukile. (Luka 15:18).

Hu khandu yinu katuamuene kumue kuhinguluka kua sungaliene olo kumue kuhatamena kua Suku, olo kuwana ufutikilo ku viliato via Yesu. Omo visoka viendi vialitumbika ñano sitamba sali umakala a tuhia kalumbi simue suma. Wali

na matue kahasi kuiva mbimbi ya ulombelo unene wa Yesu. Wali na meso kezi kumona sisanga sa lova hade kanua liavo lia henga ku malu endi. Kevui heka sisonyi mukonda hanzi a pami mu sili. Sathana weia wa sanga mango ya ulamba mu mbunge yiendi watunga. Salumbunuka kua yunu muthu ahasa kulipanda ati ahasa kunemesa olo wali na kulilonga kunene hukati ka vakowo momo ali na phala ya mukua Felelo. Walifanyekesa ñano mbila vavumbi holu, hosi yasala vifuha via malifundu nasili. (Mateu 23:27).

Yise ya mambo watambula silili sa Spiritu ya Sunga. Vimuna viose vitulumbunuisa yose sili ko yeya, omo yose sili yali na hamba na spiritu ya viha phala kulitanda mu mbunge. Olo muni vino viuma visu valesa sinene olo wasola kulitusula kuhasi mukonda vakukuti. Songo liaso kulikenya na limue lamba linene. "Momo yuni ose kakavuile silunino sa Mozezi wakafa se kumuvuile sali. Hi hu mbimbi ya zimbangi zivali hamue zitatu hi lamba lia landa lia ku keya ku yuni akukaliata mona a suku na kasehulula kua manyinga a Ukamba phala ku wahesa hi na kukuata Spiritu ya sali?" (Hebreu 10:28,29; 2 Petulu 2:1-14).

A ñana waktanga, simazi sino nga sa lifanya nave hi likole mulolo kua Suku kunengeleli simbu li nene hana mbunge yave yose. Momo yiye ahasa ku yovola kate kusongo yiye ahasa kufutikila sili yose, se weya na spiritu ya sunga na kuhomboka. Olo yiye ahasa kukuta Ndiabu hi na masulali a misisi zendi ahasa kuvitasi mo mukati ka mbunge nga watava kuvisa. Kuaya ñano yuni mbazi mbazi akayuka kua Yesu ati: "Nga wasola Ukhete wami ñusohe. Yesu wakakumbulula ati: Nasola, kumuyelesa." (Marku 1:40,41). Nga muakolesa na kukaluhisa zimbunge zeno na ku sola misisi olo te site, kakuesi sikuaso hamue kunenga; makonda muahanda kufa hu silili sa muenyu. "Mukonda fetu lia sili kufa." (Roma 6:23).

SIMAZI SA NAKE

A hano tuasanga yuni mukua sili azukami mu kufa, wakuiva

8

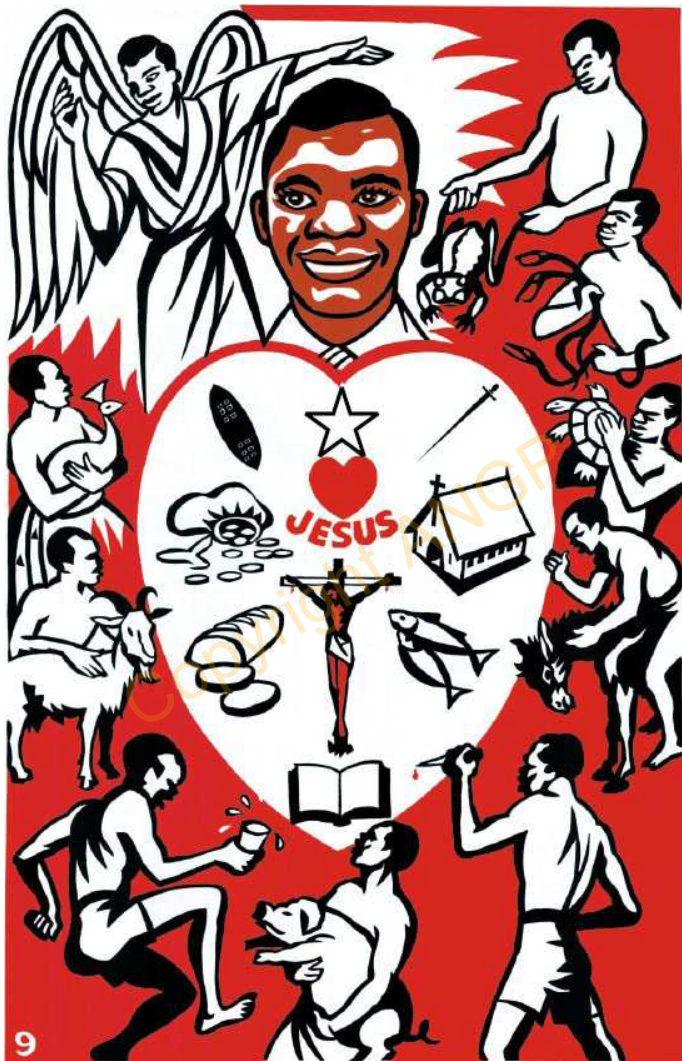
8. USOPHESO WA MUKUA SILI

misongo muzimba ose wa sula na homa wa kufa. Kufa (vifuha) momo kueya mu ola kahalekele, momo kayawahele. Momo luimbi na mohia wa vikuso via tina amuni yiye wakulizuka na sunga hi na feto likalu lia sili. Vilumba via tuhia via kumunenga. Olo te nga asoli kulumba kahasi kukala kumuheka na yuni akatasi sisola. Makamba akulo vali na homa wa kuyuka hu uhehi momo wayuka mu kufa mbimbi zose za Upameso zawa. Ukuasi vendi uni akakuata mu zi nzila za henga olo te ka uhasi kuwezenena muenyu vendi olo yovo lia muenyu. Simbu lino kahasi kuhaleka Suku, mukonda kahasi ueka.

Vini viose a kasola ne vi aka tunga navio viu hingulukila na yuni ku muenhu akalikundikila ñano kafungula kendi omo kahasi kumukuasa. Olomuni a khala na kufika “suma sinene sikalo kuholomoka ku mavoko a Suku ya muenyo.” (Hebreu 10:31). Kunengelela kulumba zikonda na Suku mu sizua sawaha hamuehthekeko yave mu kufa, amuni simbu linene. Zihama na makunyu a vathu va kufa kua sikasumuiso, kavesi na ola yinene phala kuyuka kua Suku. Omo, suma salanda kuwana Suku omo nga twa hasa kumusanga, hano yunu malifundo wakuiva mbimbi ya Suku yendi walikusa ku mupamesa mukonda walikala sali na sisola sa Suku ya sunga ha akhele ku muenhu, amuni wakuiva zimbimbi za usopheso wendi: “Vula kuame, wanakewa ndoye ku tuhia tua mivu zose tuni tualumbilile Ndiabu na vangelo vendi.” (Mateu 25:41). “Sasonekewa, muthu vakamusika kufa kamuheka hi sulilo liaso usopheso.” (Hebreu 9:27).

SIMAZI YVA

Hano tua hasa kumona yuni mukua felolo ahasa kupama vifiko viose, hi ha hasi kuviveleka simbu lia kuzinda kunene. Mo yuno Kristau hanzi asuñami olo vifiko via kuia mbando na mbando endi wapama kate kufilo walikoleza mua Yesu Kristu. Kametekene tuho ufumo wa ufelelo hi na kuulava omo wali na kunengelela na simbu. Kahasi kutala kusihili hamue ku sililo, olo tuhu atala kua Yesu, momo siviula na silumbununa

9. MBUNGE YA PAMA

sa felelo. (Heb. 12:1,2).

Sathana na masulali endi vafika kuta sizengo ku mbunge ya yuni mukua tavu kua Yesu phala kumukusa na ku hengesha mona a Suku. Kulipande na sisola sa vitali, mahamba, Pati hi na ymue sili ya lilekesa. Hu silili sa yingue tuamona buro mona vimue viuka vinzi sili yezi kuhuta na kuliomba hi na kulisueka mizalo zali na zina likowo. Momo yuni ali na felelo linene a hasa kusoñonona ose maliva a sili olo alihungululi mungelo wa site momo mbimbi ya Suku na Spiritu Yizila yitue tuala mu kuziva kua sunga. Ka vimuna tuho oko tuahasa komona umue muthu wakusina na khopo yendi kukuvoko phala kulekesa mukua felelo na viuma via mundu. Omo kavihasi kunana yuni ali na yovo na zikhono. Momo yiye wakafa na Yesu phala sili na mundu. Muthu musola wakutoma mukua felelo. Yuni muthu anambe ati ñu mukua felelo hamue ñu ngalu ya mbimbi za waha. Kuviela mua viha ku vakowo, kevi tavo ku tema kualanda na ku henyuka kunene, vino viose via lifanya na phoko vatomi ku mbunge ya mukua felelo lia sunga. Endi kavali vini va kuviela, mokonda eva viuma via Suku. "Vavinduliki vani va kuvata minako na kumikava, na kumitetela umbangi wa mambo mukonda liame. Sambu kienu yolelienu na unene ose momo sinene fetu yenu kolu." (Mat. 5:11,12).

Sili ya muzimba uetu Ndiabu viezi kufika hi phala kuhandununa Kristau sisola sa Suku. Olo na sambu linene tu hasa kuamba tuti: "Yilie umue ahasa kutuvana sisola sa Kristu? Vikhe me lamba, vifiko, kanyonyovela, nzala, thova vizila olo hamue siphoko?" (Roma 8:35). "Ku vinu viose etu tualizo ka navio hi tualilumba zikhono kua yuni a katusola." (Roma 8:37). Kristau alivambi uzalo wa Suku, te ahasa kulikelemeka ku viose vifika kua Yesu Kristu, momo yiye wakahita vifiko na lamba, viose vini phala ytue kuhasa kutambula sizinga sa uñana.

Thethemua yelekesa kuyiela na kuhenyuka kua silunzi sendi. Mbunge yiendi yasula na felelo na Spiritu Yizila. Mungelo wa Suku, mbimbi ya Suku, yali nendi yhasa ku muzimbuilisa

vimako viose na misiko kua yuni mukua zikhono e na kupama kate kusulilo. "Ayuni apamy, na kukamuha kulia ku muti wa muenyo, wali mu kati ka palaizo ya Suku." "A yuni a pamy kesi kuia akatambula lamba kufa kuambali. Ayuni apamy na kukamuha kulia mana any nasueka, heka na ku kamuha vunga liyela hi mu vunga lia ku soneka zina lia uhe." "Ayuni apamy na kusueka vilingo viami kate kusongo na ku kamuha sikuaso na zikhono hu kati ka mundu; hi wa ku kazala uzalo uyela sezi kukazimuna zina liendi ku mukanda wa muenyu, na ku ka zimbula zina liendi ku meso a tata na vangelo." "Ose yuni apamy na ku ka mulumba mukala mu tembele ya Suku yami kesi kukavula muene; kuendi nu nga soneke zina lia Suku yami hi na zina lia limbo lia Suku yami ueka na zina liame lia uhe." "Ose yuni apamy na kukatumama ha muheka nendi ku mango ya ulamba nano momo yime na pama hi na tumama ha mu heka na tata ku ulamba vendi." (Usolekelo 2:7,11,17,26; 3:5,12,21).

Sakito ya vitali yali wasi, yilekesa yiti kambunge yiendi oko yasunama hi na vitali viendi wa vihakula kua Suku. Kavisi vitali viendi ku viuma via kasekha omo ahasa kuvana na sikhukhunyo ahasa kufuta lizimo na ku kuasa ku vilingo via Suku hi na kuhana vini viose ali navio phala sisakililo hi na ulamba wa Suku.

Kambolo na yisi vilekesa yuni ali na muenyo wa waha na kusunana. Kesi kulisa phuisa na ukholui ukalu yuni kezi kuvisa vitali viendi na kunakenesa muzimba wendi na kuhola zimbonde na kusipha makanya; kesi ku lumba ose uni usaphuete. A hasa kulia, kulia kuni kuawaha. Muzimba wendi wali lumba yinzo wa ulombelo vezi kuia mu tembele tangua na tangua, kuiya viose viuma endi hanzi ali na felelo, endi asola sinene kulomba olo ali mu tembele hamue hose ani ali, mukonda wa haleka ati Kristu kahasi kukhala se kulinunga na Suku mu kulomba.

Mukanda wazikuka ulekesa Bibilya ya zikuka phala yiye hi kutanga na kulilonga mu tangua na tangua kuhasa kumona

mbimbi ya Suku naño zikhono, site, ukuhasi kuesi kuvala. Walilungulula site phala malu endi heka yalilumba siphoko phala kulenga naso zingalu. Yalilumba mbolo ya usandu ya tangua na tangua phala muzimba vendi uekha yali naño meva phala kuziha yiphwi. Heka yali naño sima phala kusukula muzimba uendi, heka naño sipeyo momo ahasa kulitalela hi na kulimona sungaliene.

Kristau yuni asola kumbata kulusu; mukonda wa ziva na kulumba ati se lini ka kuesi kukakhala sizinga omo yiye uahaleka ati wali hamuheka na Kristu ku muenyu wa uhe, he ahasa kulinga viuma via kolu vini ka viezi kuhua kavimoneki ku meso etu. Va vilungi phala ku lisanga na Suku; via lifanya na umue muti va tumbi ku simbumbua mbumbua sa mulonga omo uhasa kuima zithondo zawaha olo hamue naño yimue thango ya vindela yihasa kuima zithondo zinzi. Kesi heka na oma wa kufa omo wa ziva ulamba wali na Spiritu Yizila sisola sa sunga sa Suku na situmino sasulisa mu mbunge yendi.

SIMAZI SA KUNYI

Yesu ati: "Ame yime uhindikilo na muenyo; owo alifeleli kuame olo anafi hanzi wakukakhala na muenyu, osiowo akukakhala na muenyu a lifeleli kuame kesikukafa ku mivu zose." (Njau 11:25-26). "Sunga ñumanbe kueno ñuti; yuni akuivua mbimbi yame nakulifelela kua yuni añutumine wakukakhala na muenyu ku mivu zose kesikukakovele mu uvatuilo, amuni wavula mu kufa wakovele ku muenyu." (Njau 5:24). Kristau kesi na uñañasi wa kufa hamue wa misongo. "Aha kufa zikhono zave zali kuahi? Avetuhia kusamba kuave kuali kuahi? Tuasakilila Suku momo watuha kusamba kua ñana yetu Yesu Kristu." (1 Korindu 15:54-57).

Yuni muthu atungi na kuenda na Suku kesi oma wa kufa. Ola yakusa mundu uno nga ya yuka hene endi ayia na sambu liose ñano momo muakamba Postolo Paulu ati: Nali na mohoya wa kusangula hi nakuia phala ku khala hamuheka na Kristu mukonda suma sawaha." (Filimone 1:23).

10. KUHIEKELA KU YINZO YA ULAMBA

Kristau ya sunga akhala na masango mu mutue momo lia kulimona meso na meso na Kristu omo wakafa mukonda liendi akatambule yovo hu kulusu. Spiritu Yizila yihasa kumuzimbuilisa mbimbi zini za Yesu: "Zimbunge zenu kazikaluhi lifelelieno Suku heka lifelelieno yime. Monzo ya tata muali vivatuilo vinzi, nga kamueneko na mizimbulile, nakuia mukumilumbila vilili, nga ñu nai mukumulumbila vilili hi nakukeia veka mukumitambula kose makukakhala hi nenu hamuheka." (Njau 14:1-4). "Vimue viuma meso kahasi kumona, na vini matue kahasi kuiva na vini ka vihasi kuhiekela ku mbunge ya muthu viene ovio Suku alungi phala vani va musoli." (1 Korindu 2:9). Kakuesi umbangi ya hano osi uhasa kuzimbula hamue kolombolola. Villili via ulamba wa kolu, umue ulamba unene va ulungili vani vahasa kundela mu visimbu via Yesu hano hosi.

Hu silili sa vifuha tuamona (kufa) mungelo hamue thungi ya Suku simazi sasuka kuene. Vali mukunenga phala kuhasa kumbata Spiritu ya Kristau hamuheka na Suku. Sivule na Spiritu vi litusumuna ku mufu yuni akavikuata, hi na kuphululuka phala hukati ka yuni akakalakalela hi na kusola hosi. Suku wakumunengelela phala kumutenesa kuni kuali zimbimbi na kuhievelela kua ñana mulongesi vetu. Nakutenesa vati: "Wali sambote walilumba umuhika wa waha nakusuñama. Kuvela mu ulamba wa ñana yave." (Mat. 25:21). Sathana kesi kukahasa kulumba sikuso kuendi; momo ku meso a ñana kufa kua vaka felelo kuwa." (Samu 116:15). "Ñunevi mbimbi ya kolu ynambe kuame yeti: Soneka uti vavinduluki vani vafa kate simbueli vakufa na ñana. Eñy Spiritu yiti nyokha na milimo zave hi vilinga viave viphame." (Usoelokelo 14:13).

MUTAMBI

Enu ziñana muakutanga yino "sipeyo ya mbunge" omo Suku amikuase mu kuhana zimbunge zeno kua yuni ali na sisola neno akumilombela ati: "A mona hamue ñuhe mbunge yave." (Visima 23:26). Hanienu zimbunge zenu zose zasula na vifiko

na kukata kunene kua Yesu hi phala ahase kumiha zimbunge za uhe hi na Spiritu ya uhe. Kamukalandule vitumino via mbunge zeno hamue na mohia veno "mukonda ose yuni alifeleli mbunge yendi sova." (Visima 28:26). A sienu sili yienu kavienu sunga "Omo feto lia sili kufa, silomba saviali kua Suku muenyu kauzezi kuwa na Yesu Kristu." (Roma 6:23).

Omo nga muahana kale muenyu veno kua Suku, kavienu mbimbi za waha na felelo hi na sali kua Yesu Kristu olo naño omo muakalumba Paulu ku 2 Timoteu 1:12 "Mukonda naziva ñuti nali na tavo hi nali ukhete omo lia zikhono za kulava hi na kusueka tangua liaso." "Hi enu ziphage lipame sienu yino viene omo lia felelo lienu linene lombienu kua Spiritu Yizila, li lavienu yinue vene na sisola sa Suku, ne ngelelienu mu simeme sa Nana yetu Yesu Kristu phala ku muenyu ka zezi kuhwa." (Yunda 20,21). Li lavienu mu sisola sa Suku Talienu Yesu omo yiye sunga na muenyu mu simbueli wa kuvutuka phala kumbata viendi "momo yiye sova ya zisova na Nana ya ziñaña."

"Tavienu, a yuni ali na zikhono za kuhasa kumilava phala kamuluei sinene kumihana na kumibazela na sambu kua yuni ali na ulamba wa Suku yimuheka kua muhululi uetu Yesu Kristu ñana, ulamba na ukhembo situmino na kuhasa, mukuia kua mivu zose simbueli na mukusuka kose. Amen." (Yunda 24,25).

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, tablettes, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialetos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratufamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations

Une Mission de litterature evangelique finacee de dons

Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)